

**Siūlomas Variklinių transporto priemonių bendrosios išimties reglamento galiojimo
pratęsimas ir papildomų gairių atnaujinimas
Aiškinamoji pastaba**

1. ĮVADAS

Norėdama sulaukti visuomenės atsiliepimų, 2022 m. liepos mėn. Komisija paskelbė reglamento, kuriuo pratęsiamas Reglamento (ES) Nr. 461/2010 (toliau – VTPBIR),¹ galiojimo laikotarpis, projektą ir komunikato, kuriuo iš dalies keičiamas Komisijos pranešimas dėl papildomų gairių (toliau – PG), projektą². Šiais dviem projektais atsižvelgiama į pakeitimus, kuriuos Komisija siūlo įgyvendinti atlikusi VTPBIR nustatytos tvarkos vertinimą,³ kurio išvados išdėstytos vertinimo ataskaitoje⁴ ir Komisijos tarnybų darbiniam dokumente⁵ (abu paskelbti 2021 m. gegužės 28 d.).

Laikantis tam tikrų apribojimų, Sutarties 101 straipsnio 1 dalis pagal VTPBIR netaikoma vertikaliesiems susitarimams, kurie yra susiję su sąlygomis, kuriomis šalys gali pirkti, parduoti ar perparduoti variklinių transporto priemonių atsargines dalis arba teikti variklinių transporto priemonių remonto ir techninės priežiūros paslaugas. PG nustatyti dėl tokių susitarimų kylančių konkrečių klausimų vertinimo pagal Sutarties 101 straipsnį principai.

Apskritai 2021 m. gegužės 28 d. atliktas vertinimas parodė, kad VTPBIR nustatyta tvarka suinteresuotiesiems subjektams buvo naudinga ir tebėra aktuali. Vertinimas taip pat parodė, kad, nors tikėtina, jog variklinių transporto priemonių rinka ateinančiais metais keisis, per pastarąjį dešimtmetį reikšmingų pokyčių, kuriais būtų galima pagrįsti esminę VTPBIR nustatytos tvarkos peržiūrą, nebuvo. Tačiau atlikus vertinimą paaiškėjo, kad atnaujinti tekstus būtina, siekiant atsižvelgti į tai, jog prieiga prie transporto priemonių generuojamų duomenų gali būti konkurenciją skatinantis veiksnys.

Atsižvelgdama į šias išvadas, Komisija siūlo: i) pratęsti VTPBIR galiojimą penkeriems metams (t. y. iki 2028 m. gegužės 31 d.) ir ii) atlikti nedidelius ir tikslingus PG pakeitimus.

2. SIŪLOMAS TAISYKLIŲ PROJEKTAS

a. Reglamento, kuriuo pratęsiamas VTPBIR galiojimas, projektas

¹ 2010 m. gegužės 27 d. Komisijos reglamentas (ES) Nr. 461/2010 dėl Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 101 straipsnio 3 dalies taikymo tam tikrų rūšių vertikaliesiems susitarimams ir suderintiems veiksams variklinių transporto priemonių sektoriuje (OL L 129, 2010 5 28, p. 52).

² Komisijos pranešimas „Papildomos gairės dėl vertikaliųjų apribojimų variklinių transporto priemonių pardavimo ir remonto, taip pat variklinių transporto priemonių atsarginių dalių platinimo susitarimuose“ (OL C 138, 2010 5 28, p. 16).

³ VTPBIR nustatytą tvarką sudaro: i) toliau – Vertikaliųjų susitarimų bendrosios išimties reglamentas (toliau – VSBIR) ir Vertikaliųjų apribojimų gairės (toliau – VAG) ir ii) konkrečioms sektoriams skirtos bendrosios išimties nuostatos, numatytos VTPBIR ir PG, taikomos variklinių transporto priemonių atsarginių dalių platinimui ir remonto bei techninės priežiūros paslaugoms.

⁴ COM(2021) 264 *final*.

⁵ SWD(2021) 112 *final*.

Vertinimas parodė, kad nors konkurencinė aplinka variklinių transporto priemonių rinkose nuo 2010 m. labai nepasikeitė, dabar sektoriuje jaučiamas spaudimas prisitaikyti prie: i) technologijų raidos, įskaitant didėjančią transporto priemonių generuojamų duomenų svarbą; ii) nuolatinio spaudimo mažinti išmetamųjų teršalų kiekį ir pereiti prie ekologiškesnių degalų bei elektrinės galios pavarų ir iii) pasikeitusių judumo įpročių. Atlikus vertinimą nustatyta, kad dėl šios priežasties kai kurios sektoriaus sritys ateinančiais metais sparčiai vystysis ir tai darytų poveikį (kuris dar neįvertintas kiekybiškai) konkurencijos sąlygoms. Tikimasi, kad 2025–2030 m. kai kurie tik dabar prasidedantys pokyčiai įsigalės platesniu mastu.

Atsižvelgdama į tai, Komisija siūlo pratęsti dabartinio VTPBIR galiojimą penkeriems metams. Tokiu būdu atsiras laiko įsigalėti kai kuriems iš šiuo metu prasidedančių pokyčių, o Komisijai bus sudarytos palankesnės sąlygos iš naujo įvertinti padėtį atsižvelgiant į naujas rinkos realijas.

Todėl Komisija siūlo Komisijos reglamento, kuriuo iš dalies keičiamas VTPBIR atsižvelgiant į jo taikymo sritį laiko atžvilgiu, projektą, t. y. pratęsti to reglamento galiojimą iki 2028 m. gegužės 31 d. Be to, Komisija siūlo atnaujinti įpareigojimą stebėti, kaip taikomas VTPBIR, ir tai įvertinti iki jo galiojimo pabaigos, laikantis Geresnio reglamentavimo gairių⁶.

Nesiūloma jokių kitų dabartinio reglamento pakeitimų.

b. Komunikato, kuriuo iš dalies keičiamos papildomos gairės (PG), projektas

Nors dabartinėse PG išsamiai aptariami konkurencijos principai, pagal Sutarties 101 straipsnį taikomi kitiems transporto priemonių remonto atžvilgiu svarbiems ištekliams, pvz., įrankiams, mokymui ir techninei informacijai, jose nėra aiškiai nurodyti transporto priemonių generuojami duomenys.

Kadangi atlikus vertinimą paaiškėjo, kad atnaujinti tekstus būtina, siekiant atsižvelgti į tai, jog prieiga prie transporto priemonių generuojamų duomenų gali būti konkurenciją skatinantis veiksnys, komunikato projektu išplečiama jau taikomų techninės informacijos, įrankių teikimo ir mokymo rengimo principų taikymo sritis, kad jie būtų aiškiai taikomi transporto priemonių generuojamiems duomenims, kurie yra būtini remonto ir techninės priežiūros paslaugoms teikti. Šie pokyčiai suteiks bendrovėms aiškumo dėl to, kaip Komisija vertina klausimus, susijusius su prieiga prie transporto priemonių generuojamų duomenų, kai atlieka vertikaliųjų susitarimų tarp transporto priemonių gamintojų ir jų įgaliotųjų tinklų pagal Sutarties 101 straipsnį vertinimą. Jie įgyvendinami siūlomais dabartinių PG 60–68 dalių pakeitimais.

Be to, kas išdėstyta pirmiau, komunikato projektu atnaujinamos PG pateiktos teisinės nuorodos, t. y.: i) atnaujinamos kryžminės nuorodos į VSBIR ir VAG, pateikiant atitinkamas nuorodas į naujus tekstus, kurie juos pakeis; ii) tam tikrų PG dalių turinys suderinamas su naujųjų VSBIR ir VAG nuostatomis ir iii) atnaujinamos kryžminės nuorodos į Vidaus rinkos, pramonės, verslumo ir MVĮ GD kompetencijai priklausančius teisės aktus, kurie buvo pakeisti naujais tekstaais arba panaikinti. Šiais atnaujinimais bus užtikrinamas atitinkamų politikos priemonių nuoseklumas ir suinteresuotiesiems subjektams bus lengviau taikyti PG.

⁶ Žr. [Geresnio reglamentavimo gairių](#) III skyrių ir 2021 m. geresnio reglamentavimo priemonių rinkinio [#44 priemonę](#).